HISTORISCHE KRING 'IN DE GLORIOSA'

Ankeveen • 's-Graveland • Kortenhoef

22e jaargang nr. 4, november 2005

IN DE GLORIOSA

Historische Kring Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef

22e jaargang nr. 4, november 2005

CIP-gegevens
Koninklijke Bibliotheek, Den Haag. ISSN: 0927-829X

Redactie:

Dhr. D. Buitenhuis,
Leeuwenlaan 3,
1243 KA 's-Graveland
Tel.: 035 – 6560349
E- mail:
buitenhuis-pijst@hetnet.nl

Dhr. J . C. Immerzeel,
Reigerlaan 26,
1241 ED Kortenhoef
Tel.: 035 – 6563291
E-mail:
j.c.immerzeel@wanadoo.nl

Vormgeving & realisatie:
Popko K. A. Biel

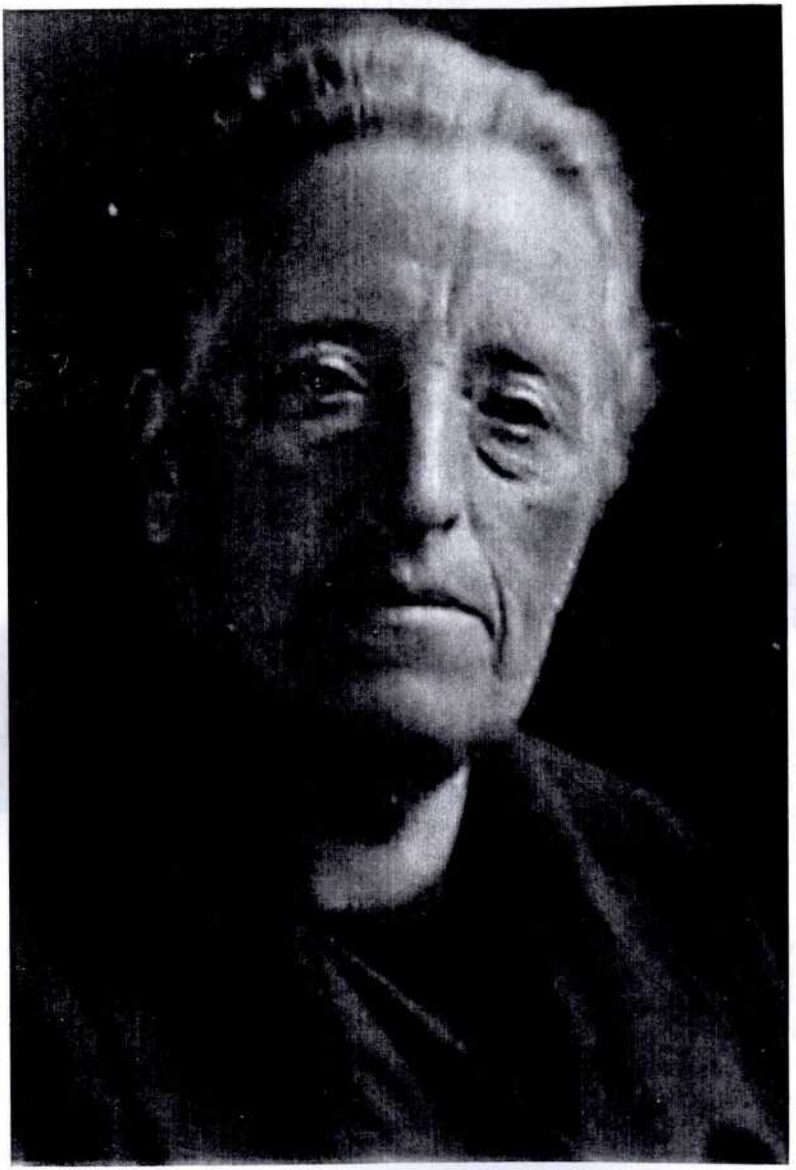

Janna Theodora van Lunteren (25-1-1877 / 26-4-1941)
Bron: Fam. Hulsegge, Kortenhoef

JANS POS BEGRAVEN

"Gisteren had hier een begrafenis plaats, die in veel dingen afweek van vorige. Immers, schier bij elke begrafenis vele jaren lang, stond op de hooge roosterbrug voor de Herv. Kerk, Jans Pos (zoals haar naam werd uitgesproken in Kortenhoef) op haar post. Naderde de lijkstoet in de verte, dan gaf Jans het sein aan de klokkenluiders, dat zij moesten beginnen. Jans hield dan de schooljeugd op een eerbiedigen afstand en maande hen tot stilte aan. Nadat de stoet, waarvóór de lange statige figuur van Jacob Pos, die het ambt van doodgraver en aanspreker vervult schreed, het kerkhof had bereikt, liet Jans het klokluiden beëindigen.
Na de toespraken stond zij dan bij den uitgang met de collectebus. Vele jaren was Jans Pos zoo een trouwe hulpe van haar man. Zij hielp desnoods een graf delven en dichten. Kon haar man de klok niet opwinden (hij is ook klokopwinder), Jans Pos zag er niet tegenop in den hoogen toren te klauteren en het zelf te doen.
De laatste jaren was zij erg zwak en ziekelijk, doch de kleine gebogen gestalte was toch steeds bij de begrafenissen tegenwoordig, het laatst nog bij die van den kunstschilder Bernhard van Beek.
Thans is Jans Pos zelf begraven. Een andere aanspreker heeft haar overlijden bij den dorpsgenooten aangezegd. En liep eerder voor den stoet, de statige doodgraver Jacob Pos, thans volgde hij achter de baar. Aan de groeve voerde ds. De Loos het woord, waarna Jacob bedankte voor de belangstelling."

Bron: De Gooi-en Eemlander van donderdag 1 mei 1941.

Naar aanleiding van dit krantenberichtje vroeg ik me af wie nu eigenlijk de vrouw Jans Pos was? Was dat haar eigen naam? Of had zij dezelfde geslachtsnaam als haar echtgenoot? Daarvoor zocht en vond ik al snel in de burgerlijke stand van Kortenhoef de huwelijksakte met de naam van haar echtgenoot, Jacob Pos.
Deze akte verschafte mij de volgende gegevens. **De meisjesnaam van Jans Pos was voluit Janna Theodora van Lunteren.** Zij werd geboren in Ede en was de dochter van de landbouwer Gidius van

Lunteren en Berendina Adriana Eerligh, beiden wonende in Otterloo. Op 24 mei 1901 huwde zij in Kortenhoef met de 27 jarige los werkman, Jacob Pos uit Kortenhoef. Hij was een zoon van Jacob Pos en Lijsje van Wilgenburg, beiden Kortenhoevers. Bij hun huwelijk stemde zowel de moeder van de bruidegom en de vader van de bruid met het huwelijk in. "De toestemming van de moeder van de bruid is gevraagd". Het waarom van deze niet alledaagse regel in de huwelijksakte werd mij niet bekend!
Getuigen waren Roelof Pos, 32 jr. en Dirk Pos, 25 jr. beiden waren broers van de bruidegom en als beroep stond vermeld dat zij werkmannen waren. De andere twee getuigen waren de werkmannen Evert Lustig, 30 jr. uit Hilversum en IJbert Kroeskamp, 29 jr. uit Eemnes. Zij waren zwagers van de bruid. Janna's ouders pendelden zo'n beetje tussen 's-Graveland en Ede. Aanvankelijk woonden zij in 's-Graveland maar vertrokken van hier op 21 maart 1896 naar Ede.
In 1910 waren zij weer terug in 's-Graveland en woonden toen op nummer 227 aan het Zuidereinde. Dit volgens het bevolkingsregister. Verder las ik nog dat Janna's vader, Gidius geboren was in Ede op 20 maart 1844 en haar moeder Berendina uit Steenderen afkomstig was en aldaar op 27 maart 1834 werd geboren. Hun huwelijk werd verrijkt met vier kinderen allen meisjes, waarvan Janna Theodora het derde kind was. **Zij werd geboren op 25 januari 1877 in Ede.** Dit zou er op kunnen duidden dat zij toen voor kort hun domicilie in Ede hadden of dat zij voor de geboorte van hun kinderen Ede verkozen boven 's-Graveland. Voor deze verklaring is wat te zeggen want ook hun tweede en vierde kind werden respectievelijk op 23 juli 1875 en 16 december 1891 in Ede geboren.
Van Janna's zwager IJbert Kroeskamp kan het volgende worden gezegd. Hij werd op 2 maart 1872 in Eemnes geboren en overleed in Soest op 17 maart 1963. Tijdens zijn leven was hij een eenvoudig arbeider. IJbert huwde op 20 september 1893 met Johanna Hendrika van Lunteren. Zij werd geboren op 23 juli 1875 in Ede (Otterlo). Zij overleed eveneens in Soest op 2 november 1965. Uit hun huwelijk ontsproten acht kinderen.

Bron: Boek "Eemnessers door de eeuwen heen".

J. POS
24-4-1941
J. POS
5-10-1942
ONS ALLER LIEVELING
HOOGSTRATEN

Het bevolkingsregister van Kortenhoef verschafte mij nog enige aanvullende gegevens. Het echtpaar **Pos – Van Lunteren** woonde omstreeks 1940 aan de Kortenhoefsedijk nr. 126. Tegenwoordig heeft dit pand het nummer 123. Jacob's geboortedatum was 27 augustus 1873 en die van **Janna was 25 januari 1877.** Zoals al opgemerkt, zag zij het levenslicht in Otterloo, thans Ede. Aanstonds zullen we zien dat deze gegevens juist waren.
In het bevolkingsregister vond ik verder dat zij een dochter Leijsje hadden, geboren 20 augustus 1910 in Kortenhoef. Als ongehuwde jonge vrouw vertrok zij op 16 september 1939 uit Kortenhoef naar Hilversum waar zij haar intrek nam op het adres Koekoekstraat 39. Op Leijsje kom ik later nog even terug. De vader van **Janna,** Gidius van Lunteren, nam op 13 juni 1917 zijn intrek bij zijn dochter en schoonzoon op het eerder vermeldde adres aan de Kortenhoefsedijk nr. 126 in Kortenhoef. Hij overleed op 2 december 1931.
Op een zonovergoten septemberdag l.l. bezocht ik het kerkhof aan de Kortenhoefsedijk. Ter hoogte van de achterzijde der kerk, achter de beukenhaag ter rechterzijde vond ik in de nabijheid van op het heetst van de dag schaduw gevend lommer van enige zilverberken op de tweede rij en eerste graf de gezamenlijke laatste rustplaats van het **echtpaar Pos.** Het graf was op dat moment begroeid met rijkelijk bloeiende gele bloemen. Een kelk met donkerrode rozen verraadde dat het graf onlangs nog bezocht was.
Het opschrift van de steen zei mij, dat **J. Th. Pos v. Lunteren overleden was op 26 april 1941**. Haar echtgenoot **Jacob Pos op 5 oktober 1949**.Als derde persoon heeft **Jacqueline J.N.A. Hoogstraten**, in hetzelfde graf haar laatste rustplaats gevonden.
Om het verhaal min of meer compleet te maken lichtte ik ook de vrij recentelijk openbaar geworden overlijdensakten van zowel **Janna als Jacob Pos** in de gemeente Kortenhoef. Akte nr. 10 vermeldde dat **Janna op 26 april 1941 op 64 jarige leeftijd in Utrecht was overleden.** Verdere gegevens zoals haar ouders en echtgenoot waren in overeenstemming met wat ik me al eigen had gemaakt.
Overlijdens akte nr. 17 vermeldde dat de aanspreker Willem Cornelis Boekschoten 66 jaar en wonende in 's-Graveland op 5 oktober 1949 het overlijden van Jakob Pos deed. Jakob bleek 's-middags te

halfzes in Kortenhoef op 76 jarige leeftijd te zijn overleden. In leven was hij aanspreker en was een geboren Kortenhoever. Ook hier waren de verdere gegevens in overeenstemming met wat ik inmiddels al wist. De afwijkende schrijfwijze van Jacob' naam nam ik verder voor lief. Leijsje verruilde op een gegeven moment Hilversum weer voor haar geboortedorp Kortenhoef. Na haar huwelijk met Jacob Hoogstraten nam het paar hun intrek bij haar ouders, **Janna en Jacob**, aan de Kortenhoefsedijk nummer 126. De familie Hoogstraten werd verrijkt met vijf kinderen, allen meisjes. De jongste, Jacqueline deelt het graf met haar eerder overleden grootouders, **Janna en Jacob**, die eerder een belangrijk stempel op een stukje sociaal leven in Kortenhoef drukten.

Zo ziet u dat een klein krantenberichtje uitmondde in een stukje familiegeschiedenis

W. J. Fecken

OP BEZOEK BIJ PIET DE HAAN

Stichts End 40 te Ankeveen

De twintigste eeuw in mijn dorp Ankeveen heb ik het best leren kennen door te luisteren naar de verhalen die de bewoners mij er over vertelden. Geen hoogdraverij over de politiek, de kerk en andere gewichtig aandoende zaken maar gewoon de persoonlijke belevenissen van en over de tuinbaas, de groenteboer, de klompenmaker, de naaister, de koster, de wasbaas, de kruidenier, de boerin, de timmerman en vele andere mannen en vrouwen meer.
Onopvallend gingen zij vaak hun gang. Te weinig heb ik over hun geschreven realiseer ik mij. Toch waren zij de oprichters van de vakbonden en tal van verenigingen en organisaties waaraan onze dorpen nog zo rijk zijn. Ondanks de willekeurige achtergronden deden hun gemeenschappelijke doelstellingen de bewoners activeren en de leefbaarheid bevorderen. Piet de Haan was een van hen. Een gewone man. Hij timmerde niet aan de weg. Bezat geen hoge functie. Toch gaf hij kleur aan het dorp. Ik bezocht hem op 2 november 1992 in zijn woonhuis Stichts End 40. Niets bijzonders zou je zo zeggen maar toch even bijzonder als de knoestige wilgen langs de dorpsvaart of de waterlelies op de plassen. Ik gaf het verhaal de titel 'Karel'. Gewoon omdat Piet even menselijk was als ieder van ons.

Karel

Toen ik via een soort van "klompenhokje" en een niet meer van deze tijd zijnde donkere keuken de kamer binnen kwam, zat Piet op een houten stoel bij de haard. Een kolenhaard wel te verstaan. Op zijn schoot had hij het dagblad "De Gooi- en Eemlander" liggen. In het midden van de kamer stond een tafel met een pluchen kleed. Een imitatie olielamp moest het nodige licht in de kamer brengen. Onder de tafel stond een stoof. Aan de wanden hingen een aantal fotoportretten in te grote lijsten van overleden ouders en waarschijnlijk andere familieleden. De buitendeur, die de indruk maakte nooit te worden gebruikt, kwam in de kamer uit. Piet leefde in het zelfde huis vele jaren samen met zijn hoogbejaarde moeder (geb. 26 febr. 1885). Hij zorgde goed voor haar. Toen zij door de ouderdom het

allemaal begon te vergeten kreeg Piet overal de schuld van. Hij werd niet boos maar versnelde zijn gang om haar te helpen. Zij overleed in de leeftijd van 91 jaar op 29 januari 1976. "Slaap je?"vroeg hij zachtjes op het eind van haar aards bestaan. Toen zij geen antwoord meer gaf kwamen de tranen in zijn ogen en was hij er van overtuigd dat zij het aardse voor iets mooiers had verwisseld.

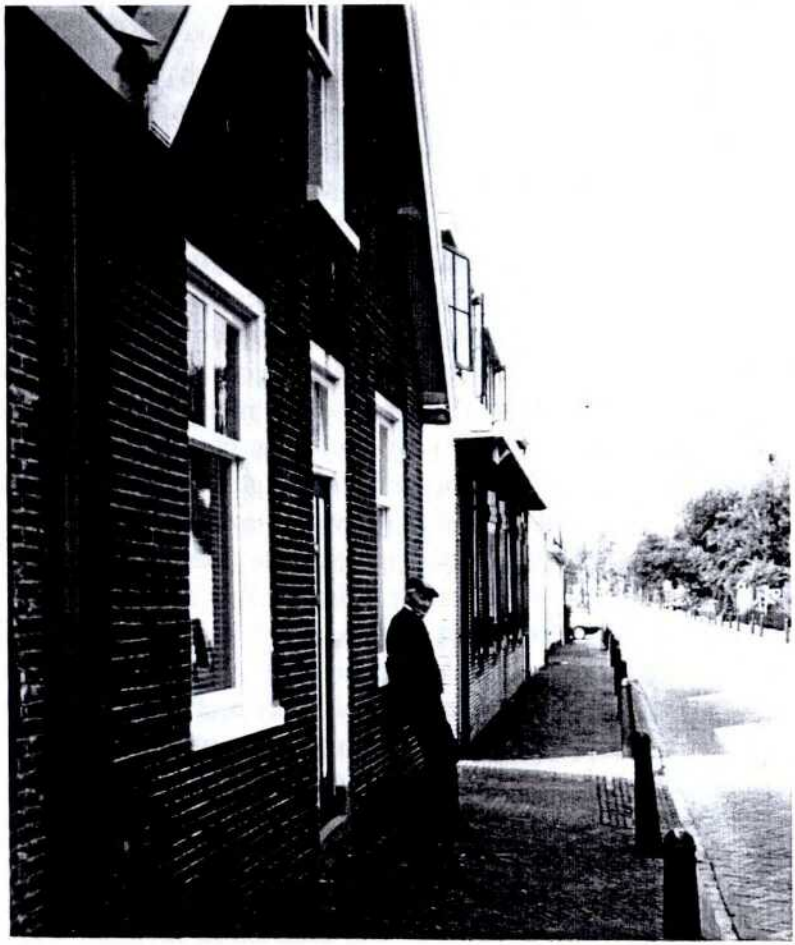

Pieter (genoemd: Piet) de Haan, geboren te Vleuten 15 september 1907, overleden te Ankeveen 11 augustus 1993. Voor zijn woning Stichts End 40 Ankeveen.

Om zijn eenzaamheid wat op te heffen stond Piet sindsdien soms urenlang buiten tegen de voorgevel van zijn huis geleund om te kijken wie er langs kwam maar vooral ook om zo nu en dan een praatje te kunnen maken. "Je moet niet altijd doorrijden maar kom nou eens bij mij binnen?" riep Piet mij na toen ik enige weken geleden weer eens vriendelijk groetend langs kwam fietsen. Ik beloofde het. Op maandag 2 november 1992, zo omstreeks half twaalf, was het dan eindelijk zover.
Bij mijn binnenkomst verontschuldigde Piet zich dat hij zich nog niet gewassen en geschoren had. "Er komt toch bijna niemand bij mij op bezoek en als je vijfentachtig bent mag je het toch wel wat rustiger aandoen. Ga zitten Karel, fijn dat je er eindelijk bent". Terwijl ik een houten stoel achter de tafel vandaan haalde en bij hem ging zitten merkte ik voorzichtig op dat hij zich in de naam vergiste. "Mijn broer heet Karel en ik ben Jan" corrigeerde ik. "Ja, ik raak altijd met jullie in de war, jullie lijken ook zo verdomd veel op elkaar" antwoordde hij. Persoonlijk had ik niet eerder van deze identieke vergelijking gehoord. Terwijl hij plotseling met een zwaai de krant op de tafel deed belanden vervolgde hij "kan het zijn dat ik onlangs een stukje over jou in de krant las? Het ging over een boekje dat je had geschreven". Ik bevestigde zijn vraag en was gelukkig dat de naamsverwarring zo snel was opgelost. De haard brandde volop. Toen de temperatuur in de kamer ruimschoots die van aangenaam had overschreden merkte Piet op "Ik stook tegenwoordig drietjes antraciet en die krengen branden als een lier". "Oh ... ja" antwoordde ik "bepaald koud is het nou hier ook weer niet". Piet zweeg enige ogenblikken en keek van opzij naar buiten. Het was duidelijk te merken dat hij geen prater was. "Sommige lui in de buurt noemde mij vroeger Willem, je weet wel mijn broer die groenteboer is" vervolgde hij het gesprek. Er kwam een wat grijnzende uitdrukking op zijn door weer en wind verkreukelde gezicht. "Bij het noemen ervan ging ik altijd gewoon door met mijn werk. Ik keek niet op of om. Toen ze in de gaten kregen dat ze de andere voor zich hadden vroe-gen ze mij: "ben je nou kwaad?". "Ik kwaad, geen denken aan, al-leen is het vreemd dat je het na zoveel jaren nog steeds niet weet", antwoordde ik dan.

Uit het raam had je uitzicht op het Stichts End en de woning van Fie Booy aan de overkant. Er kwam een fors gebouwde man met grijs stekelig haar op een fiets langs. Plotseling rees Piet van zijn stoel op en deed ijlings een stap naar het raam. De fietser had alle kracht nodig om zich in de striemende regen overeind te houden. Zijn door de regen getekend gezicht zag er oud uit. Achterop de fiets zat een, met wat touwtjes vastgebonden, geel emmertje gevuld met wat struiken boerenkool. Toen de fietser uit ons gezichtsveld was verdwenen merkte hij op: "Zeker weer naar zijn tuintje op de Helling (gelegen op de hoek Stichts End – Bergse Pad) geweest. Hij komt zeker drie maal per week langs met altijd hetzelfde gele emmertje. Nou daar haalt hij nog heel wat vandaan hoor, en dat scheelt toch weer behoorlijk in je portemonaie". "Geen goeie voor de groentehandel" reageerde ik. Hij keek me wat onduidelijk aan en knikte lichtjes. Wijzend naar een grote fruitmand en een bos bloemen vroeg ik hem of hij soms pas jarig was geweest. "Nee, dat heb ik van de Hervormde kerk gekregen. De kerk hier even verderop aan het Stichts End. Die jongens zorgen goed voor me hoor! De laatste tijd kom ik nog nauwelijks in de kerk, maar van huis uit ben ik praktiserend Hervormd" antwoordde hij. "Jij bent zeker rooms hé?" . Ik bevestigde het. "Ja, dat zijn die Veenmannetjes in het dorp allemaal" vervolgde Piet. "Vroeger konden we elkaar niet uitstaan en mocht ik als kind niet met roomse kinderen spelen. Het leek wel of ze besmet waren. Dat Sinterklaas gedoe vond mijn vader ook maar niks. Omdat de meeste kinderen een cadeautje kregen, kregen wij ook wel wat hoor. Hij wilde ons niet teleurstellen. Maar 'onder geen voorwaarde met zo'n verklede vent in mijn huis', merkte hij dan steevast op". Er viel een korte stilte. Kennelijk denkend aan vroegere tijden zat Piet even, bijna bewegingloos, voor zich uit te staren. "Gelukkig is dit allemaal voorbij die herrie tussen protestant en katholiek. Dat hebben we in de oorlog geleerd. Toen hadden we elkaar immers veel te hard nodig. Toch waren er in het dorp enkele roomse boeren die het gewoon verdomden iets te geven. Of het moest zijn voor veel geld". Het bleef even stil. "Dat moet jij toch ook wel weten Karel?" vroeg hij onverwachts. Ik knikte bevestigend en reageerde niet op het gebruik

van de verkeerde voornaam. Daarvoor vond ik het moment niet geschikt.
Plotseling ging de deur open en wervelde een vrouw van een jaar of veertig de kamer in. Het was Neeltje Huisman. Zij boog zich over een zwarte plastic zak, die wat onverschillig in een hoek van de kamer gegooid lag, vragende: " Heb je nog meer voor me te wassen Piet?". "Nee, vandaag niet" antwoordde hij en naar haar opkijkend "je bent een schat". Even later hoorde ik de achterdeur dichtslaan.
De ouders van Piet waren Cornelis de Haan, geboren te Vleuten op 26 november 1881 en Janna van den Hazel geboren te Nijkerk op 26 februari 1885. Zij vestigden zich in Ankeveen in het jaar 1916. Piet was 9 jaar toen hij naar de plaatselijke openbare lagere school ging waar meester van der Krabbe de bovenmeester was. Het huis waar de familie De Haan introk (Stichts End 40) was in eigendom van de Hervormde Kerk in Ankeveen. Na de uiteenzetting over zijn entree in het dorp vroeg ik hem nieuwsgierig naar de ouderdom van het huis. "Nou, dat is al heel oud hoor, minstens honderd jaar" antwoordde Piet vervolgens met de toelichting: "Voorheen stond op deze plaats een oude boerderij met de naam **'de Ooievaar'** welke in 1885 door brand werd verwoest. Drie jaar later werd op de plek waar voorheen de boerderij stond een rijtje van vier woningen gebouwd. In het huis met nummer 44 vind je nog een gevelsteen waarop staat dat de eerste steen werd gelegd door Frans Wiegman op 13 juli 1888. Toen er nog een klein stukje grond van het voormalige terrein van de boerderij overbleef heeft de Hervormde kerk hierop dit huis laten bouwen. Niet dat ik zo wijs ben dat ik dit allemaal weet, daarvoor moet je bij mijn buurvrouw Fie Holdinga-Marinus zijn. Je kent haar wel, zij woont hiernaast op nummer 42. Een bijzonder goed mens die het niet al te makkelijk heeft gehad. Zij heeft al vroeg haar man verloren en zie dan maar eens met twee jonge kinderen aan de kost te komen. Haar hele leven heeft zij hier al gewoond en weet meer van het dorp dan alle Ankeveners bij elkaar. Nou ja..... alle Ankeveners..... op enkele na dan hé!"

Piet met zijn buurvrouw Fie Holdinga-Marinus, (Stichts End 42)

Piet was de oudste zoon van het gezin De Haan. Daarna volgde zijn broer Jan die een kruidenierszaak in Amsterdam begon. Dan kwam broer Wim die groenteboer werd en tenslotte Gerrit die medewerker werd van Philips Nederland en in de zestigerjaren samen met zijn vrouw Els Otto een autorijschool begon. Al op jonge leeftijd begon Piet een eigen groentekwekerij op het eind van het Stichts End, vlakbij 'De Ruige Hoek'. "Dat moet jij toch wel weten, jij woonde toch op 'De Ruige Hoek?" stelde hij vast terwijl hij mij vragend aankeek. "Ja, dat kan ik me zeker goed herinneren. Op het eind van de oorlog jatte mijn broer Karel en ik de rode bieten uit je tuin, spoelde ze in de sloot schoon en aten ze vervolgens rouw op. Bepaald lekker waren ze niet maar het was voldoende om onze hongerige magen voor enige uren te vullen" antwoordde ik. Hij keek mij verrassend aan. "Oh ..... waren jullie dat! Nou, dan heb ik nog iets met jullie af te rekenen" reageerde hij met een glimlach. Ik beloofde hem als compensatie een bosje bloemen. Naast zijn groentekwekerij hield hij er 3 koeien, een paard en wagen en een groenten uitventwijk op na. In de winterdag werd de hele handel achter zijn huis gestald. Als zijn vaste assistente werkte zijn moeder tot op hoge leeftijd net zo hard mee in de tuin als Piet zelf. Toen ze al ver in de tachtig was spitte ze nog een groot deel van de tuin om. Iedereen in het dorp kende haar als 'vrouw De Haan'. Om te voorkomen dat ik de indruk kreeg dat zijn moeder al het tuinwerk deed voegde hij er na enig nadenken aan toe: "Zij deed dit niet voor de inkomsten hoor, maar gewoon omdat zij het leuk vond". De grond van zijn tuin was in eigendom van Jaap Marinus, genoemd 'Jaap van Matje'. De grondeigenaar woonde in een klein rietgedekt vervenershuisje tegenover hem. Piet betaalde jaarlijks een huur van zes gulden. "Plotseling kreeg ik in de zestiger jaren een kwitantie van Natuurmonumenten. Het bleek dat hij de grond verkocht had zonder mij daarover in te lichten. Dat is toch geen stijl" reageerde hij na al die jaren nog boos en terwijl zijn gezicht een soort van gekwelde uitdrukking kreeg; "Een waardeloze opdonder. Hij zei gewoon dat ik het toch niet kon betalen. Hoe weet hij dan nou! Ik kon het best betalen hoor!".
"In mijn jonge jaren was ik eigenaar van een auto, een echte Ford wel te verstaan. Verder was ik in bezit van een motor, een DKW,

een fototoestel en in het schuurtje hierachter een eigen donkere kamer voor het ontwikkelen en afdrukken van de foto's. Wanneer ik met mijn fototoestel op pad ging zei iedereen in de buurt, moet je hem zien .... hij heeft zeker geld teveel" vertelde Piet. Bij mijn afscheid kreeg ik een foto van zijn motor. "Genomen voor het café van Bertus Hagen (tegenwoordig: 'Het Wapen van Ankeveen'), hier schuin tegenover. Misschien heb ik wel wat voor je maar daarvoor moet ik de zolder op. Je moet maar even geduld hebben want zo'n ouwe man als ik loopt niet meer zo hard als vroeger, begrijp je wel". Ik begreep het maar had moeite om mijn nieuwsgierigheid te bedwingen. "De zomer is voorbij" zei Piet toen ik met de houten deukruk in mijn hand stond om te vertrekken. "Bedankt voor je bezoek hoor en .... eh .... dat van die bieten! Och, dat hadden mijn moeder en ik al lang in de gaten hoor! Mijn moeder zei dan altijd. Laat maar ..... die jongens hebben gewoon honger gehad". "Maar dat van het bosje bloemen blijft staan hoor" zei ik toen ik al in zijn 'keuken' stond. Een gure wind gepaard gaande met kille regen maakte het buiten bijzonder onaangenaam. Diep in mijn kraag weggedoken zwaaide ik Piet nog even gedag voor zijn raam. "Dag Karel", hoorde ik hem roepen. Hij riep nog iets maar de regen en de wind namen het mee voordat het mij bereikte.

Ankeveen, 2 november 1992 / Herschreven 16 augustus 2005

Jan M. Veenman

Naschrift:
Kort na mijn bezoek nam zijn gezondheid sterk af. Op de zolder kwam hij niet meer. Moe van alle zorg en misschien ook een beetje eenzaamheid overleed PIETER DE HAAN op 11 augustus 1993. Zijn buurvrouw Fie Holdinga-Marinus overleed enkele maanden later. Het terrein van de tuinderij op het Stichts End is anno 2005 nog steeds te herkennen door enkele oude fruitbomen aan de oostzijde.

NOORD-HOLLANDS ARCADIA

(boekaankondiging)

Het bestuur ontving een uitnodiging van de Stichting Provinciale Atlas Noord-Holland, voor het bijwonen van een boekpresentatie/ symposium op 12 september 2005 in het koetshuis van Museum Beeckestijn te Velsen. Titel: Noord-Hollands Arcadia. Wellicht is het nuttig toch eerst even de naam ARCADIA te verklaren daar er mogelijk lezers zijn die dat op prijs stellen.
Arcadia is een landsreek in het centrum van de Peloponnesos (Griekenland) met als hoofdstad Tripolis. Het gold in de Hellinistische en Romeinse tijd als het symbool voor een onbedorven en gelukzalig oord waar herders een idyllisch leven leidden. Dit Arcadische ideaal keerde terug in de literatuur van de 16e en 17e eeuw. En zo begrijpt u mogelijk de verwijzing naar de Buitenplaatsen, Hofsteden en Lustoorden zoals die veelal in die periode in de geschiedenis in ons land, en voor ons hier ter plaatse in Noord-Holland, werden gesticht en aangelegd.
Het boek dat gepresenteerd werd, schenkt aandacht aan maar liefst 400 Noord-Hollandse buitenplaatsen beschreven en uitgebeeld in tekeningen, prenten en kaarten uit de Provinciale Atlas Noord-Holland. De auteur is Christian Bertram.
Een indrukwekkend boekwerk waar in korte beschrijvingen met bronvermeldingen alfabetisch alle buitenplaatsen in onze provincie zijn vermeld. Voor wie ook eens over de grenzen van de Gemeente Wijdemeren wil kijken zal zich verbazen wat een boeiende historie Noord-Holland rijk is. Uiteraard worden de 's-Gravelandse Buitenplaatsen en de hofstede Ankeveen niet vergeten. Trompenburg krijgt zelfs twee pagina's tekst, twee etsen en een tekening.

Het is niet bepaald een " leesboek " maar meer een omvangrijk naslagwerk, rijk geïllustreerd met tekeningen in zwart/wit en in kleur. Ruim aandacht krijgen de verschillende schrijfwijzen van verschillende namen voor één en dezelfde plaats, boerderij, herenhuis of buitenplaats.

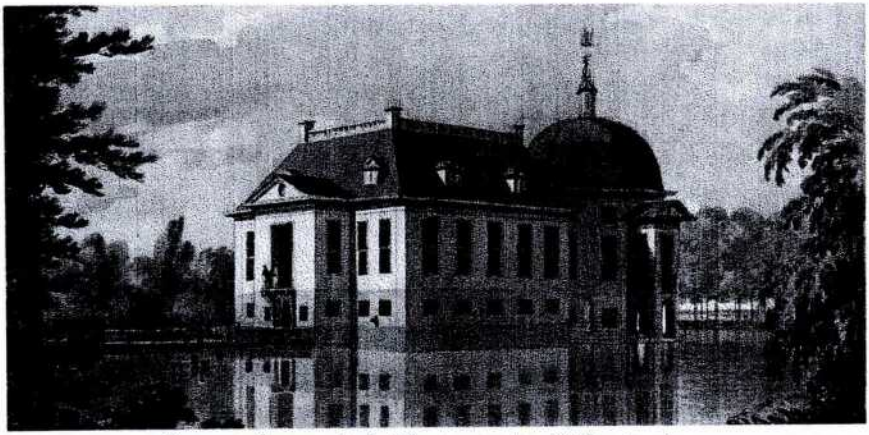

Trompenburg. uit de Plaats van ter Zijden te zien
Numan, Hermanus, (1744-1820). Ets, ingekleurd, penseel in kleuren;
167 x 231 mm.

Als voorbeeld noem ik Jachtlust (Jagtlust) aan de Leeuwenlaan in 's-Graveland dat eerdere namen had, te weten Groot Jan, De Laatste Stuiver, Plaats Royal en Rome. Veel gegevens werden geput uit de bron U. M. Mehrtens, Rijksdienst voor de Monumentenzorg. Voor wie meer geïnteresseerd is in de geschiedenis van de lokale dorpssamenleving blijft het archief van onze eigen Historische Kring natuurlijk de meest aangewezen bron en gids voor belangstellenden in de historie van de drie dorpen Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef. Wat dat betreft mogen we ons gelukkig prijzen dat onze Kring, in bijna 25 jaar, zoveel historisch materiaal heeft kunnen verzamelen en publiceren! De in dit boek bijeengebrachte prenten tekeningen en kaarten uit de eerder genoemde atlas geven met name een inzicht in het culturele verschijnsel "buitenplaats" en haar ontwikkeling door de eeuwen heen: van boerderij of blekerij tot buitenplaats, van buitenplaats tot landbouw- of fabrieksterrein; van zomerverblijf van enkele families tot stadspark of zorginstelling voor iedereen. Als ik u nieuwsgierig heb gemaakt kom dan eens aan op een woensdagavond in ons Kringgebouw a/d Kerklaan, dan krijgt u alle gelegenheid het eens door te bladeren.Wilt u meer weten wendt u dan tot de eerder genoemde stichting: e-mail: provatlas.nh@wolmail.nl
tel. 023-5172795.

Daan Buitenhuis

KORNELIS TROMP
L'ADMIRAAL VAN HOLLAND&WESTFRIESLAND
OVER'T KWARTIER VAN AMSTERDAM

Geen verf van Schilderij.geen.Stift.noch punt van Staal.
Verbeeld door kracht noch kunst, des Amstels Admiraal:
Den Hollandschen Romein,den roem derBatavieren
Die gouden ketens won.en kroonen van Laurieren
Die als een blixem.viel.in Karels trotsche Vloot.
En vloog van. Schip op. Schip in 'taanzicht van den dood.
Die duizenden verwon: die duizenden deed beeven:
Dees strijdbre Tromp zal door geen beeld maar daden leven

Naar aanleiding van de Vierdaagse Zeeslag in 1666, werd Cornelis Tromp door de dichter Gerard Brandt bezongen. Het poëem is op doek gepenseeld en in 1725 boven de ingang van Trompenburg aangebracht. Olieverf, doek, 160x 180 cm. Onbekend kunstenaar.

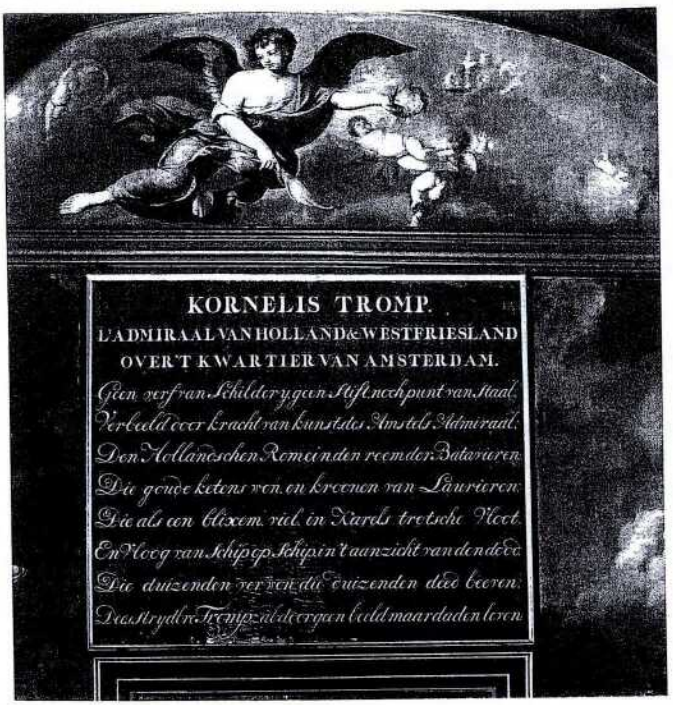

Foto:
Evert Boeve

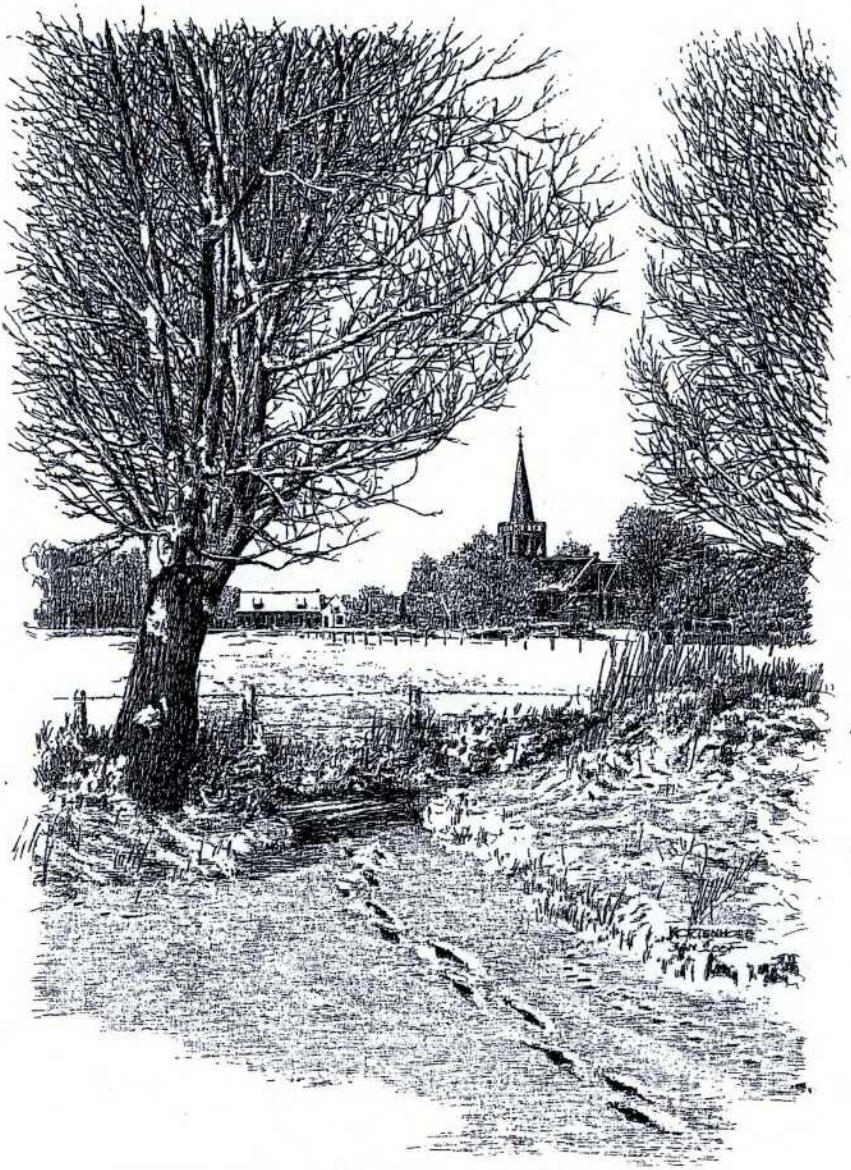

Kortenhoef, januari 2001
Gezicht (richting west) op de oude kerk aan de Kortenhoefsedijk
Tekening: naar een foto van Anneke Woning te Kortenhoef
Tekenaar: J.M.Veenman

WETENSWAARDIGHEDEN

Een tastbare herinnering

Of, zoals de schrijver Jan M. Veenman aan bovenstaande titel toevoegt: "De geschiedenis van twee Ankeveense gevelstenen".
"Mijn hele leven lang ben ik ze al tegengekomen, die twee gevelstenen. Eerst in de 'twaalf huizen' en later in de pastorietuin". Zij dragen het wapen en de initialen van Maria Elisabeth de Walé, die twaalf huisjes voor de armen liet bouwen. U moet het zelf maar lezen, dus houd ik het kort. Maar ik noem de teksten van de hoofdstukken: De tijd verwerft; komt tijd komt raad; herkomst; een bijzondere plaats; geen tegenspraak; een verhaal apart; de twaalf armenhuizen; tekens aan de wand; tastbare herinnering. Genoeg om uw nieuws/weetgierigheid te wekken. De onthulling van de twee gerestaureerde gevelstenen, als plechtig onderdeel van het jaarlijkse St. Martinusfeest in Ankeveen, heeft plaatsgevonden op zondag 13 november j.l. Gelijktijdig is het eerdergenoemde interessante boekje ten doop gehouden en uitgedeeld. De oplage is beperkt.

Uitverkocht? Kijk uw buren of vrienden eens vriendelijk aan en vraag of u mag meelezen. Veel leesplezier!

Daan Buitenhuis

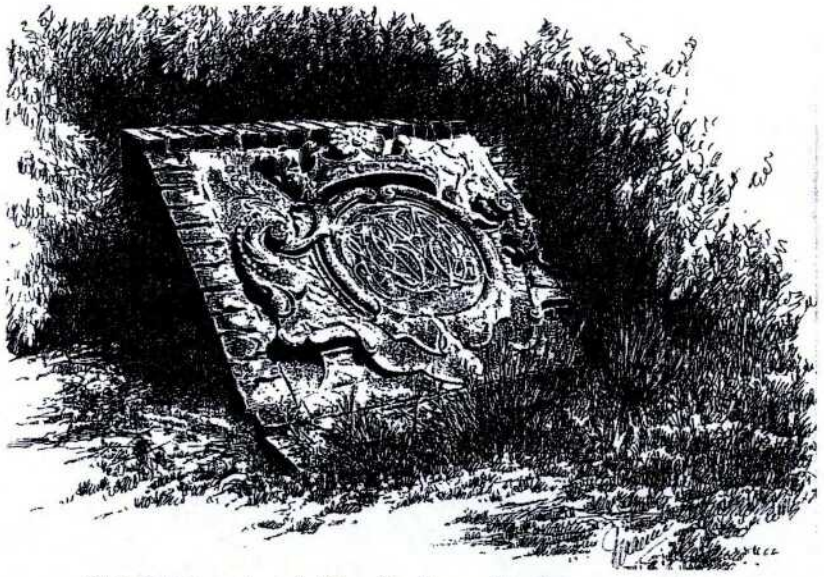

Gevelsteen met medaillon, Gesitueerd in de pastorietuin
Op de steen gekroond medaillon voor deels geschubd dekkleed met voluterend loofwerk en parel.Op het medaillon monogram MEW (Maria Elisabeth de Walé

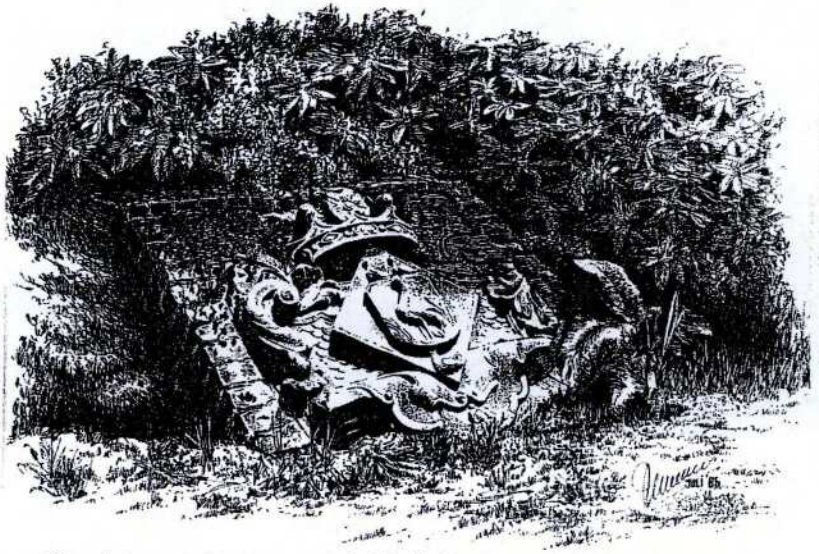

Gevelsteen met wapen van de Walé, Gesitueerd in de pastorietuin
Op de steen gekroond ruitvormig wapen van de Walé (3 merels, geplaatst 2 en 1; hartschild; ooievaar op rietgrond)

1874 no. 17 Derde jaargang

De Gooi en Eemlander
Nieuws en Advertentieblad
Zaterdag 25 April

's-Graveland 24 April 1874;
In de nacht van l.l. dinsdag op woensdag, ongeveer twee uren, brak in het onmiddellijk aan deze gemeente grenzend gedeelte van Ankeveen een allerhevigste brand uit. In een oogenblik tijds sloegen de vlammen uit de woning met annex stallen, hooibergen, etc., van den logement en stalhouder Boeschoten, - de boerderij met schuren

en stallen, hooiberg enz. van den Heer Eyma, - de huizing en smederij van Reesink, - de woning en werkplaats van den wagenmaker van den Paauw, - en het huis van C. Ashoff. - Aan blusschen dier perceelen was niet te denken; er moest alleen gelet worden op het behoud der naburige perceelen. De brandspuiten van deze gemeente waren zeer spoedig aanwezig, en aan hunne is het te danken dat eene in de onmiddellijke nabijheid staande houten schuur met hooi en strooi gevuld, is bewaard gebleven. Had deze vlam gevat, dan zoude ongetwijfeld de ramp zich tot de huizen aan de overzijde der vaart hebben uitgestrekt. Te half vier ure was er van de verbrande gebouwen niets meer te zien dan een gloeiende puinhoop, waar tussen koeien en paarden, verkoold en verbrand, lagen te roken. Vernield is het volgende: de stalhouderij, het logement en de boerderij van Boeschoten: de smederij en woning van Reesink; de wagenmakerij met grooten voorraad hout en woning van van der Paauw, eene boerderij van den Heer Eyma, met 2 woningen, 5 schuren 5 hooibergen. Ongeveer 80.000 stuks turven, 17 stuks runderen, 11 verschillende rijtuigen en stalgereedschappen van Boeschoten. De oorzaak van den brand is tot op heden niet bekend; de uitbarsting was zoo snel, dat de bewoners nauwelijks gekleed, zich in allerijl hebben moeten redden. De gebouwen zijn allen en de inboedels grootendeels tegen brandschade verzekerd, de schade moet op meer dan fl. 30.000,- worden berekend. Verschillende bewoners uit de omliggende gemeenten kwamen in de loop van den dag het toneel van verwoesting zien. Bij de ruïne was het vooral akelig de verbrande en verschroeide runderen en paarden te aanschouwen die, wijl ze een ondragelijke stank verspreiden, ten spoedigste verwijderd zijn. De brand spuiten zijn tot Donderdagavond op het terrein werkzaam gebleven. Persoonlijke ongelukken hebben niet plaats gehad.

WIE WEET HET ANTWOORD?

door Jan Schriek

De vorige vraag (aug. 2005) ging over een meisjeskoor bij een uitvoering in Ruimzicht. Via Annie Stam hebben we zes van de achttien meisjes een naam kunnen geven. Ze waren genummerd en hier volgen de namen: 1. Esther Vernhout; 5. Tilly Gardenier; 7. Janny Neyssen;15. Lida van Keulen;16. Henny Voorn; 18. Lies de Hartog.

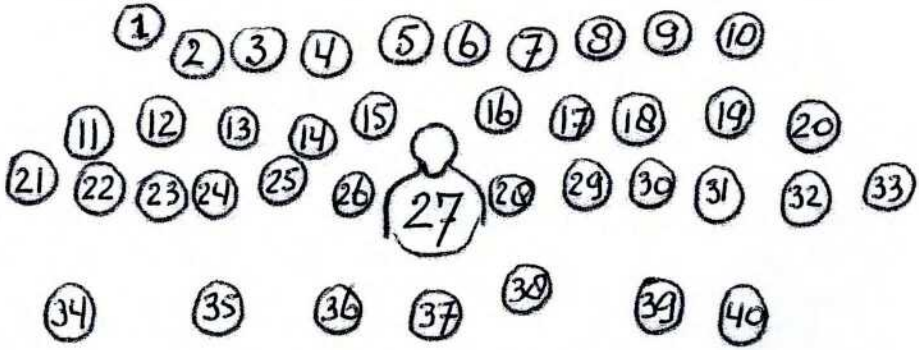

De nieuwe vraag:

Als we goed hebben geteld staat hier een groep van 39 schoolkinderen en een schooljuffrouw voor de Sint Antoniusschool opgesteld. Het zou wel eens pakweg 50 jaar geleden kunnen zijn. Vooraan zitten enkele jongens en de derde van links lijkt op Gerrit Jansen, u weet wel die dit najaar zulke prachtige pompoenen en kalebassen voor zijn huis aan de Kerklaan had uitgestald. Het is nog niet zo lang geleden dat hij zijn pet van postbode aan de wilgen heeft gehangen. Wie helpt ons aan de namen en het jaartal ?

Uw reactie graag naar Jan Schriek, Cornelis de Wijsstraat 17, 1241 BW Kortenhoef. Tel. 035-6563506 of iedere woensdagavond tussen 20.00 en 22.00 uur in ons gebouw in de Kerklaan 89, 1241 CL Kortenhoef, tel. 035-6569293.

SINT ANTONIUS SCHOOL

DOEL: De Historische Kring heeft ten doel voorwerpen, afbeeldingen en archivalia betreffende de historie van de dorpen Ankeveen, 's-Graveland en Kortenhoef te verzamelen, te archiveren en ten toon te stellen, zomede de belangstelling daarvoor te bevorderen.
REALISATIE: Er is veel uit te pluizen, te verzamelen, te rangschikken en te publiceren. Bij al deze arbeid is uw hulp nodig, hetzij door informatie, dan wel financiële steun. Nieuwe leden heten wij van harte welkom!

Lidmaatschap	Minimaal € 9.10 per jaar Postbezorging buiten regio + € 5.40 portokosten Leden ontvangen de driemaandelijkse periodiek gratis, niet leden kunnen een exemplaar verkrijgen voor € 1.15
BESTUUR:	
Voorzitter	Mevr. C. van den Velden-de Groot, Kortenhoefsedijk 43, 1241 LN Kortenhoef Telefoon: 035 – 6562525
Secretaris:	Mevr. M.V. Bouter Meenthof 27, 1241 CP, Kortenhoef Telefoon: 035 – 6560535 E-mail: riabouter@hetnet.nl
Penningmeester/ Ledenadministratie:	Dhr. J.B. Koster Cl. Heijnensoenlaan 5, 1241 BL Kortenhoef Telefoon: 035 – 6561377 E-mail: jbkoster@planet.nl

Mevr. M.A. Boeve-Bant	Bergse Pad 6,	1244 PS	Ankeveen
Dhr. D. Buitenhuis	Leeuwenlaan 3,	1243 KA	's-Graveland
Dhr. J.C. Immerzeel	Reigerlaan 26,	1241 ED	Kortenhoef
Dhr. J. Schriek	C. de Wijsstraat 17,	1241 BW	Kortenhoef

Ereleden:	Dhr. A.D. Wumkes † Dhr. M. van Ee Dhr. J.C. Immerzeel Dhr. S.F.C. Kessel
BEZOEKAVOND:	Elke woensdag, na 20.00 uur, tel. 035–6569293
BEZOEK-/POSTADRES:	Kerklaan 89, 1241 CL Kortenhoef E-mail:hkgloriosa@hetnet.nl Site: www.historischekringkortenhoef.nl Girorekening nr.: 544.86.37